

ARHEOLOŠKI MUZEJ NARONA

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.7. Ostalo

U ožujku 2010. djelatnici Arheološkog muzeja Narona (Hrvoje Manenica i Toni Glučina) obišli su područje iznad Kule Norinske, te proveli kartiranje i GPS označavanje lokaliteta.

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

- Tijekom godine redovno su kontrolirani mikroklimatski uvjeti u izložbenom postavu, te u muzejskoj čuvaonici.
- Tijekom godine u više navrata su očišćeni od vegetacije arheološki lokaliteti: bazilika u Erešovim barama i južni bedem, osim toga redovito se održavaju i lokaliteti sv. Vid, te gradski bedemi.

2.3. Restauracija

- Kip cara Augusta – Skulptura br. 13 (in. oznake 2264c) predan je Hrvatskom restauratorskom zavodu u Splitu, radi izrade plastične replike.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

- Tijekom 2010. godine inventarizirano je 246 predmeta iz fundusa Arheološkog muzeja Narona, u bazi M++.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

- Tijekom 2010. godine prikupljena su 174 naslova za potrebe knjižnice: 124 razmjenom, 34 darovanjem i 16 kupovinom.

5. STALNI POSTAV

5.2. Izmjene stalnog postava

- Nakon što su objavljeni svi kipovi iz Augusteuma Narone, osmišljen je novi raspored petnaest kipova izloženih na hramskim tribinama koji bolje odgovara obiteljskim i političkim odnosima unutar julijevsko-klaudijevske dinastije. U ožujku 2010. godine obavljeno je premještanje i fotografiranje kipova uz pomoć Hrvatskog restauratorskog zavoda u Splitu i Branka Penđera iz Arheološkog muzeja u Splitu. Osim toga u stalni postav je uključena i mramorna glava žene in. oz. 3160.

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

- Arheološka obrada pokretnih nalaza s lokaliteta Gornje Njive u Naroni
Pokretni nalazi s lokaliteta Gornje Njive prikupljeni su u kampanjama koje su periodički provedene u razdoblju od 1996. do 1999. godine pod vodstvom prof. dr. Emilija Marina tadašnjeg ravnatelja Arheološkog muzeja u Splitu, a sada su pohranjeni u prostoru čuvaonice Arheološkog muzeja Narona.

Prva faza obrade arheoloških nalaza pronađenih na tom lokalitetu odvijala se tijekom srpnja, rujna i listopada 2010. godine. Uz voditeljicu stručne obrade nalaza Miroslavu Topić, tijekom odvajanja nalaza prema materijalu izradbe i razvrstavanju nalaza prema formama, sudjelovali su Toni Glučina kustos Arheološkog muzeja Narona, te apsolvantica arheologije Meri Manenica (volonterskim radom). Toni Glučina je također izradio i fotodokumentaciju svih predmeta određenih za inventarizaciju.

Među nalazima su u najvećem broju zastupljeni ulomci keramike koji su bili pomiješani s ulomcima antičkog stakla, metalnim, koštanim i kamenim predmetima, fragmentima žbuke s ostacima oslika, kockicama mozaika te ostacima životinjskih kostiju, školjki i puževa.

Nakon odvajanja nalaza prema materijalu izradbe započeo je rad na arheološkoj obradi keramike. Prije razvrstavanja prema formama/tipovima i spajanja pripadajućih dijelova pojedinih predmeta, cjelokupni keramički materijal je opran i očišćen od naslaga zemlje i gareži.

Tijekom 3 mjeseca neposrednog rada s nalazima keramike koji su predstavljali masu od cca 7. 280 ulomaka izdvojeni su:

- a) nalazi predviđeni za inventarizaciju u muzejskom programu M++
- b) nalazi koji će predstavljati studijski materijal
- d) ulomci predviđeni za otpis

Podaci o položaju nalaza, broju ulomaka, broju i vrsti posuda odnosno drugih keramičkih predmeta s naznakom (za crtanje, za konzervaciju, za rekonstrukciju) upisani su u radne formulare, te predstavljaju temeljnu bazu podataka za analitičku obradu keramičkih nalaza koja će obuhvatiti katalogizaciju i pripremu za publiciranje.

Kako je inventarizacija muzejske građe jedan od prioriteta u muzejskoj djelatnosti, predviđeno je da se nakon datiranja izdvojenih nalaza u muzejskom programu M++ unesu podaci za 864 predmeta: keramičke svjetiljke (81 kom.), kadionice (5 kom.), helenistička keramika (gnatia, kampanska) (x kom.), helenistička reljefna keramika (34 kom.), italska sigilata (98 kom.), istočna sigilata (105 kom.), sjevernoafrička crvenoglačana keramika (58 kom.), fokejska crvenoglačana keramika (8 kom.), keramika tankih stijenki a i b (82 kom.), grubo kuhinjsko posuđe (161 kom.), pompejanski tanjuri/zdjele (12 kom), orlo bifido zdjele (14 kom.), italski lonci i zdjele i njihove imitacije (59 kom.), poklopci (14 kom.), sjevernoafrička kuhinjska keramika (67 kom.), kuhinjsko posuđe egejskog tipa (44 kom.), glazirana keramika (1 kom.), utezi (6 kom.), tegule i građevni materijal (X kom.), amfore (X kom.), poklopci amfora (X kom), neklasificirani keramički predmeti (15 kom.).

Zbog iznimno velike količine keramičkih nalaza koja zahtijeva nešto duže trajanje obrade, nije bilo moguće odrediti točan broj keramičkih predmeta koji bi bili obuhvaćeni inventarizacijom. Preliminarni kvantifikacijski podaci su pokazatelji da se može očekivati još oko 120 predmeta iz grupe helenističke keramike, a do sada je registrirano i 305 gotovo u potpunosti sačuvanih poklopaca amfora koji su u velikom broju ukrašeni plitkoreljefnom ornamentikom. Ukoliko uzmemo u obzir i količinu ostataka amfora možemo sa sigurnošću

pretpostaviti da će što se tiče keramičke građe za inventarizaciju biti određeno još oko 500 primjeraka, što bi u konačnici bilo cca 1.364 predmeta. Ti predmeti zahtijevaju konzervatorsku obradu kao i izradu tehničke dokumentacije, a oko 50 posuda je predviđeno za rekonstrukciju.

Koštani nalazi su zastupljeni s 8 primjeraka (ukosnice, tessera lusoria, stilus i iglenik?) kameni spomenici s 9, a među ulomcima stakla (cca 290-300 ulomaka) se može očekivati barem 30 različitih primjeraka.

Među metalnim nalazima na kojima je potrebno što prije provesti konzervatorsko-restauratorski tretman razabire se 70 predmeta za inventarizaciju.

S obzirom na navedeno, može se zaključiti da će nakon obrade svih nalaza s lokaliteta Gornje Njive, te izdvajanja studijskog materijala i građe predviđene za otpis, za inventarizaciju biti određeno oko 1.500 predmeta s tog lokaliteta.

Kako bi se u potpunosti obavila obrada navedenih nalaza potrebno je tijekom 2011. godine osigurati izradbu cjelokupne tehničke dokumentacije, preventivnu zaštitu i rekonstrukcije pojedinih nalaza te kemijske analize odabranih uzoraka.

Sustavnom arheološkom obradom nalaza pronađenih na lokalitetu Narona – Gornje Njive, obavile bi se sve potrebne radnje koje bi omogućile ne samo inventarizaciju arheološke građe već bi prethodile i objavljivanju iste u okviru stručne publikacije. Konzervatorska obrada i rekonstrukcije pojedinih primjeraka zanimljivih poradi njihovih tipoloških, kronoloških ili raritetnih svojstava važna je s aspekta njihove zaštite ali i prezentacije u okviru izložbenih aktivnosti ili u stalnom postavu Arheološkog muzeja Narona.

Za nalaze s lokaliteta Gornje Njive kronološki okvir je preliminarno postavljen u rasponu od 3. st. pr. Kr. do kraja 6. st. posl. Kr., što korespondira i s nalazima pronađenim na prostoru Augusteuma.

Izvešće sastavila: Miroslava Topić, voditeljica stručne obrade pokretnih nalaza s lokaliteta Narona - Gornje Njive

- Između Arheološkog muzeja u Splitu i Arheološkog muzeja Narona, dana 25. veljače 2010. godine, izvršena je Primopredaja numizmatičkog materijala i dokumentacije sukladno popisu koji je sastavila Maja Bonačić-Mandinić, muzejski savjetnik zadužen za numizmatičku zbirku u Arheološkom muzeju u Splitu. Zapisnik o primopredaji se dodaje originalnom Zapisniku o primopredaji muzejske građe i muzejske dokumentacije Arheološkog muzeja u Splitu Arheološkom muzeju Narona, datiranog 27. ožujka 2008. godine, kao Prilog 1. Nadalje

se predaje i materijal iz Vodovoda otkriven u istraživanjima 1983., 1985. i 1986. godine, prema popisu koji je sastavila Slobodanka Antičić, dokumentaristica Arheološkog muzeja u Splitu, a koji se također pridodaje Zapisniku o primopredaji muzejske građe i muzejske dokumentacije Arheološkog muzeja u Splitu Arheološkom muzeju Naronu, datiranog 27. ožujka 2008. godine, kao Prilog 2.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Hrvoje Manenica, kustos muzeja i ravnatelj sudjelovao je na simpoziju "*The best in heritage*" bez izlaganja, koji se u rujnu održao u Dubrovniku.

6.13. Ostalo

- Arheološki muzej Naronu je u ožujku 2010. godine podnio prijavu i dokumentaciju, Stručnom povjerenstvu Ministarstvu kulture za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za muzejske i galerijske zbirke, za registraciju Arheološke zbirke – 2833 predmeta u svojstvu kulturnog dobra. Rješenjem Ministarstva kulture od 06. travnja 2010. godine utvrđeno je da Arheološka zbirka Arheološkog muzeja Naronu ima svojstvo kulturnog dobra, te je upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske- Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem 4518.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Tijekom 2010. godine u Arheološkom muzeju Naronu ugostio je tri izložbe:

- 16. 06. – 16. 07. izložba "ARS MEDICA ET PHARMACEUTICA", Arheološkog muzeja u Zadru
- 29. 09. – 29. 10. izložba "Arheologija i turizam", Arheološkog muzeja u Zagrebu
- 04. 11. – 04. 12. izložba "Konzervatorsko - restauratorski radovi na mozaicima u Naroni / Vidu", Arheološkog muzeja u Splitu.

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva (*vodstva za građanstvo, vodstva za škole, specijalna vodstva*)

- Ukupno je tijekom 2010. godine održano 76 vodstva po stalnom postavu Arheološkog muzeja Naronu, od toga 41 vodstvo (Toni Glučina)
- Od 76 vodstva 56 je održano za grupe učenika, 14 za građanstvo te 6 za specijalne grupe.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU

12.1. Press

- Archeologia Viva talijanski časopis u kojem je objavljen članak o Naroni, autor: ravnatelj ustanove Hrvoje Manenica
- Metkovski vjesnik- članak povodom obilježavanja Međunarodnog dana muzeja
- Metkovski vjesnik- članak povodom otvorenja izložbe *Konzervatorsko- restauratorski radovi na mozaicima u Naroni*, Arheološkog muzeja u Splitu

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- Tv Jadran, vijesti, prilog o posjećenosti muzeja
- Radio Ploče - izjava povodom Međunarodnog dana muzeja
- Radio Metković- izjava povodom obilježavanja Međunarodnog dana muzeja
  - Radio Mostar izjava povodom međunarodnog dana muzeja
  - Radio Dubrovnik- izjava povodom Međunarodnog dana muzeja
  - Radio Dubrovnik, Radio Ragusa, Radio Metković, Radio Ploče, Radio Mostar, RTL TV,
- HTV - županijska panorama, sudjelovanje u emisijama povodom Noći muzeja 10.

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

Tijekom 2010. godine Arheološki muzej Naronu nastavio je pozitivnu suradnju sa turističkim agencijama na području cijele Hrvatske, stimulirajući škole da organiziraju posjete sa učenicima u čijem je nastavnom planu antika. Za iste je odobrena posebna ulaznica sa 50 %

popusta. Mediji su bili prisutni prilikom svih događanja organiziranih od strane Arheološkog muzeja Narona, te se na taj način promovirao muzej i Narona.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Ukupan broj posjetitelja Arheološkog muzeja Narona za 2010 godinu iznosi 13 068.

15. FINACIJE

15.1. Izvori financiranja

- RH = 76,57 %

-vlastiti prihod = 23,43 %

15.2. Investicije

= 307.089,00 kn